
ŘÍZENÍ PŘESUNŮ

k vytvoření operační sestavy

Podplukovník Oldřich Blaha

Z celého obsahu počátečního období války vystupuje výrazně údobí **vytváření operační sestavy z chodu a vedení pohraničního střetného sražení a střetných bojů**.

Ve svém příspěvku se budu zabývat **řízením přesunů k vytvoření operační sestavy z chodu**.

Cílem přesunů bude zaujmout plánovanou operační sestavu rychle, nerušeně a maximálně utajeně. Úkol bude proto — řídit přesuny tak, **aby vytvořená sestava maximálně odpovídala plánu operace**.

Složitost práce štábu armády v počátečním údobí operace bude spočívat v tom, že štáb musí **řídit současně pohraniční střetné boje** prvosledových svazků a **přesuny** druhosledových svazků a útvarů, dislokovaných v hloubce státního území.

Praxe ve velení v pohraničním střetném sražení, zahájeném bez předchozího zaujetí operační sestavy, potvrdila potřebu vyčlenit ze štábu armády dočasně **skupinu k řízení přesunů**, protože hlavním obsahem práce velitele a štábu bude velet vojskům vpředu. Tato potřeba vyniká též ze součinnosti polního štábu s teritoriálním štábem při řízení přesunů přes teritorium v počátečním období války (též pořádkové služby).

Na základě praktických zkušeností je u našeho štábu polní armády vytvořena **skupina k řízení přesunů**.

Úkolem této skupiny je:

— řídit přesuny druhosledových svazků a útvarů armády, dislokovaných v hloubce státního území, v těsné součinnosti s oddělením dopravy štábu týlu i týlových útvarů a zařízení,

— zpracovat a doručit bojové nařízení pro přesuny,

— organizovat všestranné zabezpečení přesunů,

— organizovat a řídit činnost pořádkové služby,

— organizovat součinnost s teritoriálním štábem v otázkách řízení přesunů přes teritorium.

Skupina řídí přesuny podle **plánu přesunu armády**, kde je řešeno i zabezpečení přesunu (průzkum, ženijní zabezpečení, OPZHN, týlové a technické zabezpečení) a pořádkové služby armády.

Skupina řídí přesuny na základě stálých a přesných informací o jejich průběhu. Skupina je vyhodnocuje, navrhuje řešení vzniklých situací, zpracovává a doručuje bojová nařízení pro přesun. Příslušníci skupiny musí být připraveni řešit zvláště složité a naléhavé situace podle rozhodnutí velitele přímo na místě — výjezdem.

Operační umění a taktika

Nutnost všestranného zabezpečení přesunů vyžaduje připravenost příslušníků skupiny k samostatnému řešení všech druhů zabezpečení. Zvláštní důležitosti nabývá oboustranné udržování součinnosti s armádním radiačním střediskem ve spojitosti s řešením otázek OPZHN.

Organizovat a řídit činnost pořádkové služby znamená podle plánu přesunu vybavit a „vystavit“ orgány pořádkové služby, podle změněných nařízení upravovat a doplňovat jejich činnost a soustavně jim pomáhat při řešení složitých situací na jejich stanovištích, zabezpečovat jejich stálou pohotovost a akceschopnost.

Součinnost s orgánem teritoriálního štábu, který je pověřen řízením přesunů na teritoriu, v tom i operačních přesunů, bude podle dosavadních zkušeností vyžadovat **vzájemnou informaci o situacích, které ovlivňují přesuny** (bojová situace na teritoriu, radiační, chemická a zdravotnická situace, možnosti týlového a technického zabezpečení, zvláště však „komunikační situace“, spojovací možnosti), **ale i pomoc v řešení situací za přesunů** (např. likvidace následků po napadení ZHN) a **součinnost v řešení pořádkových úkolů na komunikacích** s cílem zabezpečit přednostně operační přesuny.

Organizace velení přesunům

Na cvičeních se nám osvědčil tento **systém velení přesunům**:

1. **V údobí ihned po vyhlášení bojového poplachu až asi do P+6** (tj. do doby vytvoření bojové sestavy prvosledových svazků včetně některých armádních posilových prostředků a hlavně do vyřešení likvidace následků po prvním hromadném úderu a dosažení nutné centralizace velení) — **ze stanoviště operační skupiny polního štábu armády (OSK)**. Do této skupiny se začleňuje i skupina k řízení přesunů, která sleduje přesuny všech druhosledových vševojskových svazků a vojskových svazků a útvarů po zahájení přesunů ze shromaždišť do operačního prostoru armády a plní veškeré úkoly řízení a zabezpečení přesunů.

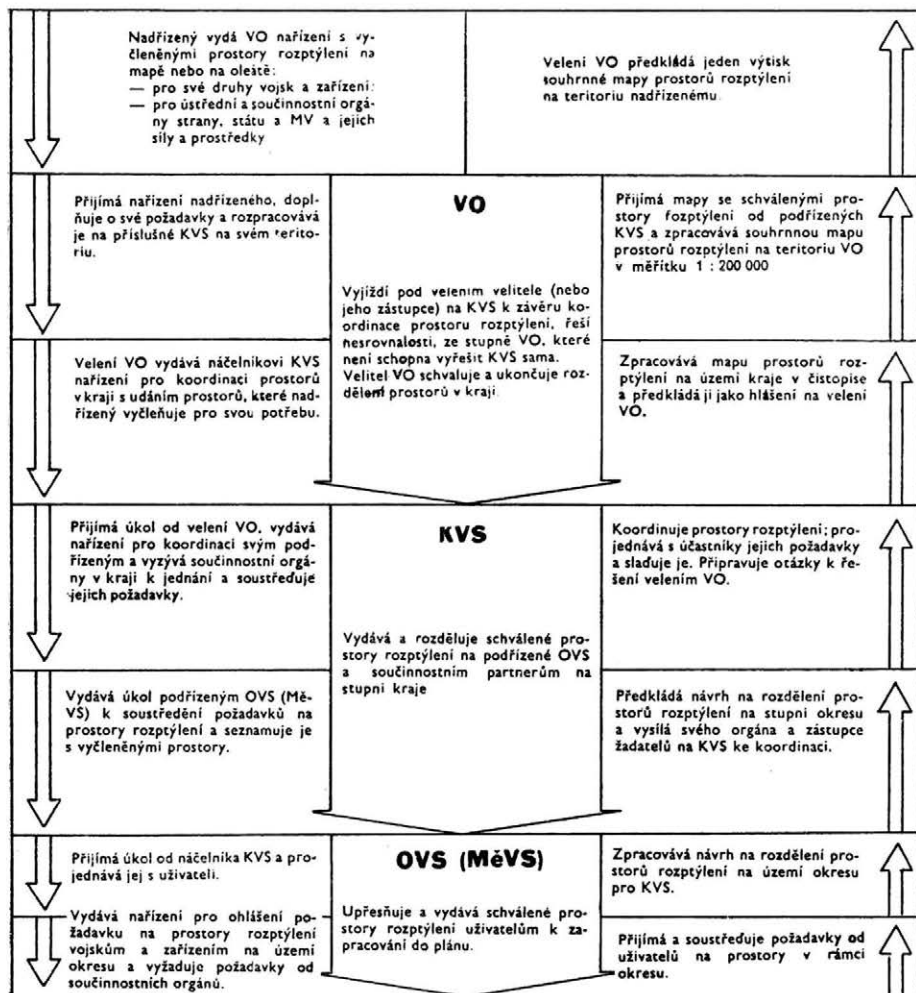
Tomuto systému velení odpovídá samozřejmě i vybudovaný systém spojení, doplněný podle plánu spojení po vyhlášení bojového poplachu. Skupina k řízení přesunů využívá vybudovaného linkového a směrového spojení do shromaždišť, do určených kontrolních míst (jsou to zpravidla posádky na osách přesunu), do kontrolních pořádkových stanovišť, obsazených pořádkovými orgány polního štábu a přes teritoriální štáb i do pořádkových stanovišť teritoria (pokud jsou už obsazena).

2. **V dalším údobí**, které je charakterizováno postupným centralizováním velení, se stává hlavním místem velení **velitelské stanoviště**. Předsunuté velitelské stanoviště opouští stanoviště „OSK“ a přesunuje se do plánovaného prostoru. Skupina k řízení přesunů zůstává dále na stanovišti „OSK“ a plně využívá vybudovaného systému spojení s přesunujícími se svazky a útvary. Vytváří se tak vlastně **pomocné VS k řízení přesunů**.

Pro spojení s velitelským stanovištěm využívá vybudovaného spojení linkového, směrového, popřípadě i rádiového a pohyblivých pojítek.

Metodika práce skupiny k řízení přesunů je charakterizována těmito vztahy: — vztahem podřízenosti náčelníku štábu armády prostřednictvím náčelníka operačního oddělení; zajišťuje jej náčelník skupiny;

SCHÉMA postupu při schvalování prostorů rozptýlení na teritoriu VO

— vztahem součinnosti s náčelníky druhů vojsk, náčelníkem týlu a technického oddělení; přímou a bezprostřední součinnost zajišťují důstojníci druhů vojsk začlenění do skupiny;

— vztahem součinnosti s informační skupinou a skupinou OPZHN polního štábu a orgánem teritoriálního štábu, který řídí přesuny přes teritorium; součinnost ve smyslu příslušných rozhodnutí velitele polní armády je již bezprostřední a uskutečňuje ji náčelník skupiny;

— vztahem nadřízenosti vůči orgánům pořádkové služby armády; zabezpečuje druhý důstojník operačního oddělení;

— skupina je v oblasti řízení přesunů a jejich zabezpečení prostředníkem vztahu nadřízenosti velitele armády vůči velitelům přesunujících se svazků a armádních útvarů.

Z hlediska těchto vztahů byla vypracována metodika práce skupiny. Jejím hlavním obsahem je tato činnost:

P + 40' až P + 60':

— organizace pořádkové služby (náčelník skupiny);

— organizace systému spojení, prověrka předem vybudovaného a k řízení přesunů vyčleněného spojení (důstojník spojovacího oddělení).

Poznámka:

— skupina k řízení přesunů nesleduje průběh bojového poplachu svazků a útvarů, ani jejich přesun do prostoru shromaždiště a činnost v něm; tyto otázky řeší operační skupina (OSK).

P + 1 až P + 6: (P + 6 = střední kalkulační údaj, tj. doba, kdy podle vývoje situace odjíždí skupina velitele na VS):

— sledování průběhu přesunu přímým spojením směrových důstojníků ke druholedovým vševojskovým svazkům a důstojníků druhů vojsk ke svým vojskovým svazkům a útvarům;

— shromažďování informací od přesunujících se svazků a útvarů, od pořádkových orgánů, od armádního radiačního střediska (je v tomto období včleněno do operační skupiny) a od orgánu teritoriálního štábu k řízení přesunů (náčelník skupiny s dalším důstojníkem operačního oddělení);

— vyhodnocování informací z hlediska řízení přesunů (zvláště informací o jaderných úderech a o radiační situaci) a hlášení s návrhem na řešení přesunů veliteli armády (náčelník skupiny); informace náčelníků druhů vojsk o přesunech jim podřízených vojsk (důstojníci druhů vojsk) a náčelníka armádního radiačního střediska o jaderných úderech, hlášených svazky a útvary cestou skupiny k řízení přesunů (důstojník operačního oddělení);

— záznam rozhodnutí velitele armády a koncepce bojových nařízení (předkládá ke schválení náčelník skupiny);

— předání bojových nařízení přesunujícím se svazkům a útvarům i orgánu teritoriálního štábu k řízení přesunů a informace o ostatních skutečnostech, které mohou ovlivňovat přesuny na teritoriu (údery ZHN, úroveň radiace na osách podle hlášení podřízených svazků a útvarů) (všichni příslušníci skupiny);

— řízení pořádkové služby (druhý důstojník operačního oddělení).

Od P + 6 do vytvoření operační sestavy z chodu:

— metoda a obsah práce skupiny zůstává v podstatě shodná s předcházejícím údobím. Je ztížená ovšem tím, že veškerá činnost mezi stanovištěm skupiny (nyní už pomocným VS k řízení přesunů) a velitelským stanovištěm musí být uskutečňována technickými pojítky (náčelník skupiny).

Překonání zamořených a zatarasených prostorů po jaderných úderech, jakož i likvidaci následků u přesunujících se útvarů řeší náčelník skupiny na základě vyhodnocení radiační situace ARSem s náčelníkem skupiny OPZHN, který je na stanovišti „OSK“ (po dobu přítomnosti velitele armády).

Skupina zůstává sama na původním stanovišti „OSK“ až do vytvoření operační sestavy z chodu. Z obsazení skupiny po postupném vejíti svazků a útvarů do operační sestavy, tj. když převzalo velení velitelské stanoviště armády nebo velitelé prvosledových vševojskových svazků (pokud se stávají jejich posilovými prostředky), mohou se uvolnit někteří příslušníci druhů vojsk i jeden důstojník operačního oddělení a přesunout se na velitelské stanoviště, kde řídí přesuny v rámci útočné operace, ovšem už ne jako zvláštní skupina, nýbrž v sestavě svých složek. Problémy těchto přesunů jsou již řešeny v součinnosti s operačním oddělením podle plánu přesunu v útočné operaci.

Důstojníci druhů vojsk, vyčlenění do skupiny k řízení přesunů, jsou po stránce přesunů odborně připravováni a jako takoví jsou schopni plně zabezpečit součinnost v oblasti řízení přesunů v útočné operaci. Počítá se také s nimi jako se spolupracovníky při zpracování plánu přesunu a přeskupení v útočné operaci v situaci, když bude třeba takový plán zpracovat.

Složení skupiny k řízení přesunů

Vzhledem k úkolu a rozsahu činnosti skupiny se nám osvědčilo toto složení:

- 2 důstojníci operačního oddělení (jeden z nich je náčelník skupiny),
- směroví důstojníci ke druhosledovým vševojskovým svazkům,
- jeden důstojník štábu RVD, VPVO, ženijního, chemického a spojovacího oddělení,
- důstojníci a praporčíci, vyčlenění dočasně ze štábu armády nebo přivelení k výkonu pořádkové služby. K nim je nutné připočíst i nezbytný počet regulačníků.

Otázky týlového a technického zabezpečení přesunů je možné řešit podle údajů v plánu přesunu součinností s týlem a technickým oddělením; stejně tak otázky utajeného velení. Styčné problémy operačních a týlových přesunů mohou být řešeny součinností s oddělením dopravy štábu týlu. Z těchto důvodů nejsou uvedené složky v sestavě skupiny zastoupeny.

Vzhledem k úkolům, složení a metodice práce skupiny je nutné toto **vybavení**:

- 1 štábní autobus se dvěma přístřešky a nutným vybavením pro práci s dokumentací,
- 1 GAZ a 1 vrtulník Mi-1 jako dopravní a spojovací prostředek,
- 4–5 GAZů a 1 vrtulník Mi-4 jako dopravní prostředek orgánů pořádkové služby,
- 4–5 motocyklů pro spojovací účely pořádkových orgánů,

- rádiová stanice střední nebo velká (R 118, R 102),
- 1 přijímač,
- 8—10 rádiových stanic malých přenosných (R 105) pro spojení v pořádkové službě a pro spojení pořádkových orgánů s přesunujícími se útvary.

Organizace spojení

Vyčleněnými rádiovými spojovacími prostředky zřizuje skupina k řízení přesunů:

- **rádiovou síť k řízení přesunů** s přesunujícími se svazky a armádními útvary, které do této sítě vyčleňují přijímače na odposlech;
- **rádiovou síť hlášení** přesunujících se svazků a armádních útvarů, v níž má skupina odposlech hlášení;
- **rádiovou síť pořádkové služby** ke spojení skupiny s obsazenými kontrolními pořádkovými stanovišti armády.

Oklikové spojení s přesunujícími se svazky a útvary umožňují navíc **rádiové sítě některých kontrolních pořádkových stanovišť** pro spojení kontrolního pořádkového stanoviště s útvary přicházejícími do jeho obvodu působnosti; přesunující se útvary mají trvale vyčleněnou rádiovou stanici na určené frekvenci a přijímají zprávy a nařízení prostřednictvím orgánů pořádkové služby. Samy mohou využít této spojovací cesty k hlášení své situace skupině k řízení přesunů. V systému spojení s přesunujícími se svazky a útvary i pro spojení s orgány pořádkové služby se velmi dobře osvědčilo vhodné prostorové rozmístění PRMů.

Pro spojení skupiny k řízení přesunů s přesunujícími se svazky a útvary jsou v případech zvláštní potřeby využívány vrtulníky a automobily.

Po stránce dotace rádiovými spojovacími prostředky je v našem případě skupina do určité míry preferována. V každém případě je nutné zabezpečit spojení s přesunujícími se svazky a útvary cestou orgánů pořádkové služby, systémem PRMů a pohyblivými pojítky.

Tento systém spojení v řízení přesunů se ruší jako celek po vytvoření operační sestavy z chodu, když už předtím postupně vystoupily ze systému ty útvary, které od určené čáry přešly pod velení velitelského stanoviště.

Dokumentace skupiny k řízení přesunů

Praxe vyžaduje, aby skupina měla tuto nejnutnější dokumentaci:

- **plán přesunu** s přílohami
 - tabulku průchodu pochodových proudů kontrolními pořádkovými stanovišti (KPS), kontrolními místy (KM), výchozími místy a rozchodišti,
 - organizace pořádkové služby,
 - schéma spojení,
- **bojová nařízení** pro přesun s tabulkou „Výpis z plánu přesunu“;
- **nařízení pro pořádkovou službu**;
- **výkazová mapa** skupiny (v měřítku 200 000);
- **pracovní mapy** směrových důstojníků a důstojníků druhů vojsk (příslušníků skupiny);

- signální tabulky pro přesuny (systém AL);
- ostatní pomocné dokumenty jako záznamník zpráv, hlášení a nařízení, doručovací kniha, poznámkový sešit atd.

Tato dokumentace, mimo plán přesunu, mimo bojová nařízení pro přesun a nařízení pro pořádkovou službu, představují „poplachovou dokumentaci“ skupiny k řízení přesunů.

Obsah a forma uvedených bojových dokumentů je známa.

Organizace pořádkové služby na stupni armády, jako součást systému řízení přesunů k vytvoření operační sestavy z chodu, má určité zvláštnosti jak z hlediska armádního stupně velení, tak i z hlediska časového plnění úkolů.

Je potřeba obsáhnout co největší část prostoru, v němž se vojska přesunují. Volíme proto „prostorový systém“ rozmístění armádních pořádkových orgánů. Systém pořádkových a regulačních orgánů přesunujících se svazků a útvarů bude třeba na něj napojit.

Armádní systém pořádkové služby musí také zabezpečit nerušený „vchod“ přesunujících se svazků a útvarů do prostoru vytváření operační sestavy, tedy ve smyslu „příčném“ (na regulačních čarách).

Při organizaci pořádkové služby je nutné brát dále v úvahu potřebu zabezpečit přesun přes důležité terénní překážky a v souvislosti s nimi i možnosti ovlivnění přesunů činností protivníka a konečně i zásady organizace přesunů (např. průměrné vzdálenosti regulačních čar).

Tento „prostorový systém“ organizace pořádkové služby armády dává lepší možnosti manévru pořádkovými orgány při změně plánu přesunu v důsledku bojové činnosti protivníka.

Z hlediska času je nutné uvážit vzdálenosti stanovišť pořádkových orgánů od centra jejich řízení a zvolit nutné způsoby jejich přepravy nebo nutnost dočasného zastupování silami nejbližší dislokovaných útvarů.

Pořádková služba armády se organizuje podle nařízení pro pořádkovou službu.

Na stupni prvosledové armády organizujeme kontrolní pořádková stanoviště (KPS), kontrolní místa (KM) a pořádkové hlídky.

Jejich funkce a úkoly jsou známy (podrobně uvedeny v předpisech).

Praxe ze cvičení ukázala, že pro potřeby řízení přesunů ze stupně armády je třeba obsadit 6—8 kontrolních pořádkových stanovišť.

Kontrolní pořádková stanoviště polní armády bude třeba (a bude to výhodné z hlediska součinnosti i z hlediska využití spojovacích prostředků) v údobí vytváření operační sestavy z chodu často spojit s kontrolními pořádkovými stanovišti teritoriálního štábu. Jejich stanoviště proto slaďujeme s umístěním teritoriálních i týlových pořádkových a regulačních orgánů.

Dokumentace pro ně je zpracována předem a uložena v „poplachové“ dokumentaci skupiny k řízení přesunů. Některé údaje se doplňují a konkretizují podle plánu přesunu před vysláním pořádkových orgánů.